

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Ա. ԲԱԲԱՍՅԱՆ

ԿՈՒԼՏ-ՔԱՂԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՑԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

374.1
F-12

ա ռ ա կ ու ր յ ու ն

Արդթագգոսին առնիւթյան կենսվարչության

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1 9 3 1

MAR 2010

374.1
F-12

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՈՒՈՐ ՅԵՐԱՐՆԵՐԻ ՄԻԱՅՈՐ

Ա. ԲԱԲԱՍՅԱՆ

ԿՈՒԼՏ - ՔԱՂԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

Հրատարակություն Արդյունաբերական Մաքրության
Կենտրոնական

ՅԵՐԵՎԱՆ

1931

ՀԱՄԿԻ-ի հին, ուղորտունիստական ղեկավարութիւնը ջանքախնայով և «Յերեսներս ղեպի արտադրութիւն» հանրածանոթ լողունգի տակ վերակառուցելով իրենց աշխատանքները, արհեստակցական միութիւնները արհմիութիւններին կուլտուր-քաղաքական դաստիարակութեան բնագավառի առաջ ևս դրել են մի շարք նոր և լուրջ խնդիրներ: Այդ խնդիրները կատարելու համար միջ միայն անհամապատասխան, այլև հնազանդ ու անպետք են կուլտ-աշխատանքների նախկին ձեւերն ու մեթոդները, ինչպիսիք են գործարտեղկումներին կից կուլտ-հանձնաժողովները, կուլտ-խմբակները, կուլտ-լիազորները և այլն, վորոնք իրենց առաջ դրել են ինչ նաև սահմանափակ խնդիրներ թէ կազմակերպչական և թէ աշխատանքի բովանդակութեան տեսակետից:

Արհմիութիւնների վերակառուցման ներկա շրջանի կուլտուր-քաղաքական դաստիարակութեան և մասնաշաղկան աշխատանքների մարմինները համադրամետ են կուլտ-քաղխորհուրդները:

Ի՞նչ խնդիրներ են դրված կուլտ-քաղխորհուրդի առաջ:

Կուլտուրական-քաղաքական խորհուրդների հիմնական խնդիրն է քաղլուսավորական և կուլտուրական աշխատանքների վճռական վերակառուցումը «յերեսով ղեպի արտադրութիւն», ղեպի սոցմրցում, ղեպի հարվածային բանվորը: Նա պետք է մասսաներին համախմբի սոցիալիստական շինարարութեան կոնկրետ հարցերի շուրջը:

Նա պետք է սխտեմատիկ կերպով բացատրի լայն մասսաներին հնաշաղկի խնդիրները, նրա տեսնական

և քաղաքական էյուլթյունն ու նշանակութիւնը, նրա առանձին ճյուղերի զարգացման ընթացքը: Միաժամանակ պետք է մասսաների ուշադրութիւնը կազմակերպի արդիինպլանների կատարման շուրջը, առաջ մղիչն ու խթանը դառնա ամլալ գործարանի, ամլալ շինարարութեան և առանձին բրիգադի, առանձին ցեխի ու առանձին բանվորի պլանների լրիվ կատարման գործում թէ վորակի և թէ քանակի տեսակետից:

Նախ պետք է վճռական պայքար մղի վնասարարութեան, թախիծիվածութեան, պարապուրդների, կորգողականութեան, կորուստների և արտադրութեան ալլ բացերի դեմ, տանելով կազմակերպված բացատրական-աղիտացիոն աշխատանք և կազմակերպելով մասսայական կուլտմիջոցառումներ, ինչպիսիք են սև դրամարկըներ, բրակի մուգեյներ, աղիտ-դատեր, արտադրական դատ և այլն:

Կուլտ-աշխատանքը պետք է պայքարի աշխատանքի կարգապահութեան ամրացման համար, հանուն աշխատանքի սոցիալիստական ձեւերի (սոցմրցում, հարվածայնութիւն և այլն) ծավալման, միաժամանակ կազմակերպելով ցուցահանդեսներ, կոնկուրսներ, յերեկուլթներ և նման ալլ միջոցառումներ:

Կուլտ-աշխատանքը պետք է պայքարի կուսակցութեան գլխավոր դժի համար: Նա պետք է միութեան անդամների լայն մասսաներին տա դասակարգային բարձր գիտակցութիւն և ինտերնացիոնալ դաստիարակութիւն, աշխատանք կատարի աղղային վտերամասնութիւնների մեջ:

Նրա խնդիրներն են նաև արտադրական-տեխնիկական պրոպագանդան—արտադրական-ներածական դասընթացներ, վորակավորման մասսայական աշխատանք

տեխնիկական խմբակներ և այլն: Պայքար կադրերի
աշտորաստման համար և պրոֆեսորական կործան
գործի կազմակերպում, ֆիզկուլտուրա և ռազմական
թրոպազանդա, անդրագիտության վերացում, պարտա-
գլխի ուսում, պոլիտեխնիկացիա, յերեսաների կոմու-
նիստական դաստիարակություն, պայքար նոր կենցաղի
համար, միջոցառումներ կոլեկտիվ կենցաղ կազմակեր-
պելու համար, հակակրոնական և հակապեղծոցիկ աշ-
խատանք, սանիտարական լուսավորություն, դյուղա-
տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ա-
ջակցություն և սրանցից բոլորը այլ հարցեր:

Կուլտ-քաղխորհրդի աշխատանքները չեն սահմանա-
փակվում բանվորների սպասարկումով միայն գործա-
րանում, ակումբում և կարմիր անկյունում, այլ նրանք
պետք և ընդգրկեն բանվորական բնակավայրերը, բան-
վորական ավանները, հանրակացարանները և բարակ-
ները:

Կուլտ-քաղխորհուրդը հանդիսանում է ղեկավարող
ծրագրային ուղեբառով մարմին, վորը կատարում է
հիմնականում կուլտուրական-քաղաքական լուսավորու-
թյան և ուսումնա-արտադրական ամբողջ աշխատանքը
միասնական սլանի հիման վրա:

Միասնական սլանը հիմնարկությունում կամ գոր-
ծարանում կուլտաշխատանքներ տանող հասարակական
և պետական բոլոր մարմինների կուլտ-կրթական գոր-
ծունեությունը միավորող կարեվոր միջոցառումն է,
վորով վերացվում է ղուղահեռականությունը կուլտ-
քաղ-աշխատանքների մեջ, վերջ և տրվում ուժերի ու
միջոցների ջլատմանը:

ԿՈՒԼՏ-ՔԱՂԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Գործարաններում և հիմնարկներում կուլտ և քաղ-
լուսավորական աշխատանքներ են տանում ղեկական և
հասարակական մի շարք մարմիններ ու կազմակերպու-
թյուններ, որինհա, Լուսբաժին, Գործարտեղկոմ, ՄՈՊՐ,
Մարտնչող Անաստվածների Ընկերություն, Պաջը-Ա-
վիաքիմ և այլն: Սրանք յերբեմն միաժամանակ իրենց
առաջ դնում են միատեսակ խնդիրներ. յեթե նրանց աշ-
խատանքները համակարգող մի մարմին չլինի, դուրս
կգա, վոր նրանք բոլորն ել նույն գործարանում միաժա-
մանակ կգրադվեն նույն խնդիրներով և կատացվի ան-
ջատ, անծրագիր, ղուղահեռ, անգամ մեկը մյուսին
խանդարող գործ, ուժերի եւ միջոցների ջլատում: Պարզ
է, իրերի այս վիճակում ցանկալի արդյունք ստանալ չի
կարելի: Հետեվաբար պետք է ընդունել կազմակերպ-
չական այնպիսի ձևվ, վորը վերացնի նման ղուղահեռա-
կանությունը և համախմբելով կուլտ-աշխատանքների
բոլոր հնարավորություններն ու միջոցները, սլանավո-
րի և դառնա ղեկավար ծրագրային-ուղեբառով մարմին:
Այսպիսի մարմին է հանդիսանում, ինչպես ասա-
ցինք, կուլտքաղխորհուրդը:

Կուլտքաղխորհուրդը կազմակերպվում է գործար-
անեղկոմին կից: Նա հիմնարկությունում կամ գործա-
րանում կուլտ-քաղաքական և կենցաղային աշխատանք
տանող բոլոր պետական և հասարակական կազմակեր-
պությունների ներկայացուցչական մարմինն է: Նա աշ-
խատում է գործարտեղկոմի ղեկավարություն ներքո:
Կուլտքաղխորհուրդն ունի սլանում, բյուրո, կուլտ-
կազմակերպիչ և սեկտորներ:

Կուլտքաղխորհրդի սլանումի կազմի մեջ մտնական
ձայնի իրավունքով մտնում են հետեվյալ ներկայացու-
ցիչները.

1. Գործարտեղկումի կամ բանկոմի կուլտ-կադմա-կերպիչը.

2. Առանձին ցեխերի կուլտկադմակերպիչները.

3. Կուսբջի ներկայացուցիչները (բյուրոյի կուլտ-պրոպը).

4. ԼԿՅՄ-ի ներկայացուցիչները.

5. Կուլտ-քաղխորհրդի սեկտորների կադմակերպիչ-ները.

6. ՃՏՍ-ի ներկայացուցիչները.

7. Յենթաշնթ զինվորական մասերի և հիմնարկների ներկայացուցիչները.

8. Բոլոր հասարակական կամավոր կադմակերպու-թյունների ներկայացուցիչները (Պաշտ-Ալիաքիմ, ՄՈՊՐ, Կորչի անգլադիտուլթ. ընկ., Մարտնչող Անաստ-վածների ընկ., Գյուլի և քաղաքի զոդման ընկ., Ռա-դիո-բարեկամների ընկ. և այլն):

9. Կոոպերատիվ բյուրոյի ներկայացուցիչը.

10. Տվյալ հիմնարկի հետ կապված բոլոր կուլտ-կենցաղային հիմնարկների ներկայացուցիչները (դըպ-րոցներ, մանկապարտեզներ, մանկական մսուրներ, բնակարանային ակցիոններական ընկերություններ, բնա-կարանային կոոպերացիա և այլն):

11. Աղգային փոքրամասնությունների մեջ աշխա-տանք կադմակերպողը.

12. Կուսպրոֆկաբինետի վարիչը.

13. Գործարանային թերթի խմբագիրը կամ խմ-բագրական կոլլեգիայի նախագահը.

14. Կանանց պատգամավորական ժողովի ներկայա-ցուցիչները:

Վերահիշյալներից ներկայացուցիչներ տալիս են միայն այն կադմակերպությունները, վստուք տվյալ

հիմնարկում կամ գործարանում ունեն իրենց բջիջները:

Ներկայացուցիչներին ընտրում են ներկայացուցիչ տվող կադմակերպությունները. ընտրությունը կատար-վում է նրանց ընդհանուր ժողովի կամ բյուրոյի կող-մից: Այսպիսով, կուլտ-քաղխորհրդի պլենումի կադմը բաղկացած է լինում մոտ 25—35 և ավելի հոգուց:

Կուլտքաղխորհրդի նախագահը, վորպես կանոն, պետք է լինի կուլտկադմակերպիչը (կուլտաշխատողը), վորը միաժամանակ գործարտեղկումի կամ բանկոմի ան-դամ է դառնում: Նա նախագահ է նաև կուլտքաղխոր-հրդի բյուրոյի:

Կուլտքաղխորհրդի ընթացիկ ոպերատիվ աշխա-տանքները տանելու համար պլենումն իր կադմից ընտ-րում է բյուրո՝ բաղկացած 5-ից մինչև 9-ը հոգուց:

Կուլտքաղխորհրդը բաժանվում է սեկտորների ըստ աշխատանքի առանձին բովանդակության, իսկ ա-մեն մի սեկտոր իր շուրջը համախմբում է կամավոր ակտիվ՝ վորպես բրիգադներ:

ԿՈՒԼՏՔԱՂԽՈՐՀՐԴԻ ՍԵԿՏՈՐՆԵՐԸ

Կուլտկենցաղային և քաղլուսավորական աշխա-տանքներն ընդգրկում են բանվորի ամբողջ միջավայրը: Այդ պատճառով կուլտքաղխորհրդի առաջ դրված են բազմազան և ծավալուն խնդիրներ: Այդ անելու համար անհրաժեշտ է կատարել աշխատանքի խիստ բաժանում, վորի համար կուլտքաղխորհրդն իր միջից ընտրում է սեկտորներ, ամեն մի սեկտորի կազմում նշանակելով 3—5 հոգի: Սեկտորի ղեկավարը նշանակում է կուլտ-կադմակերպիչներ:

Սեկտորները հետևյալներն են.

ա) պլանային-կադմակերպչական սեկտոր.

բ) ռուսացի ման սեկտոր .

դ) մասսայական աշխատանքների սեկտոր .

դ) կենցաղային աշխատանքների սեկտոր .

յե) տնտեսական-ֆինանսական սեկտոր .

զ) ֆիզիկոլոգիայի և ռազմական աշխատանքների սեկտոր .

ե) դրադարանային սեկտոր :

Սրանք կազմում են իրենց աշխատանքների յեռամսյա և ամսական որացուցային ծրագրերը, վորոնք հաստատվում են կուլտքադիտորհրդի բյուրոյի կողմից :

Նայած տեղական պայմաններին, սեկտորների թիվը կարելի յե կրճատել և կատարել սեկտորների միացում, որինակ՝ կազմականային և տնտեսական-ֆինանսական սեկտորները վերածել մի սեկտորի, դրադարանային և ռուսացման սեկտորը միացնել և դարձնել մի սեկտոր :

Սեկտորների պարտականությունները հետևյալներն են .

Կազմավանային սեկտոր .— Սեկտորների նյութերի հիման վրա կազմում ե կուլտ-քադիտորհրդի միասնական պլանը : Կազմում ե վորակական և վիճակագրական հաշվառում, ինֆորմացիա ու հաշվետվություն, յեկնելով միասնական պլանից, միասնական նախահաշվից և կուլտքադիտորհրդի փաստական դործունեյությունից, կազմակերպում ե ռացիոնալիզատորական միջոցառումներ կուլտքադիտուսավորական և ուսումնարտադրական աշխատանքների բնադաստուգում : Բանվորների կուլտ-սպասարկման աշխատանքների բոլոր տեսակները և մեթոդներն ուսումնասիրելու համար մշակում ե հաշվառման ձևեր և կազմակերպում ե այդ գործը, ոգտագործելով տեղական և կենտրոնական կուլտրոֆկարիներ :

ները : Կազմում ե մասսայական քաղկամականիաների օթացիկ հաշվառում և ինֆորմացիա : Կատարում ե կուլտ. և ագիտ կադրերի հաշվառում ու բաշխում : Կամավոր ակտիվից կազմակերպում ե ժամանակավոր բրիգադաներ կուլտաշխատանքի առանձին ճյուղերն ստուգելու համար, որինակ՝ անգրագիտության վերացում, պարտադիր ուսում, դրադարանային աշխատանք և այլն :

Կենցաղային աշխատանքների սեկտոր .— Տանում ե կուլտաշխատանքներ վոչ միայն հիմնարկում կամ գործարանում, այլև բանվորների բնակավայրերում—բանվորական ավաններում, հանրակացարաններում, բարակներում, կոոպերատիվ բնակարաններում և այլն : Կազմակերպում ե բանվորների կանանց և նրանց ընտանիքի անդամների կուլտ-կենցաղային սպասարկումը : Աջակցում ե մանկական սենյակների, մանկական ոջախների, մանկահարսպարակների, մանկապարտեզների, մանկատների կազմակերպմանը և նախադպրոցական ու դպրոցական հասակի յերեխաների դաստիարակման և կուլտքադիտուսավորության գործին : Տանում ե կուլտքադաշխատանք կենցաղային, արտադրական կոմունաներում և կոլեկտիվ ամառանոցներում : Տանում ե նոր կենցաղի պրոպագանդա : Կազմակերպում ե հինգերորդ որվա հանգստի կուլտսպասարկումը : Տանում ե կոոպերատիվ ագիտացիա, աջակցում ե ինայոդական գործի դարդացմանը և անկանխավճար հաշվարկին :

Գրադարանային սեկտոր .— Կատարում ե դրադարանների և չրիկ դրադարանների գրքերի կոմպլեկտավորում, լրացում ե նոր ընթացիկ գրքերով : Կազմակերպում ե գրքերը ցեխերը տանելու և բանվորին հաս-

ցնելու գործը, նույնն է անում նաև բանվորների բնակավայրերի կերարեւմամբ: Կազմակերպում է ընթերցողների համար տեղեկատու բյուրո: Հրավիրում է ընթերցողների խորհրդակցութիւններ գրադարանները նրանց պահանջներին հարմարեցնելու նպատակով և անց է կացնում մասսայական այլ միջոցառումներ գրքի շուրջը: Առաջ է մղում մասսաների մեջ արտադրական տեսնիկական, պրոֆեսիոնալ և քաղմասսայական այլ գրականութիւն: Կազմակերպում է ուսուցման և մասսայական աշխատանքների համար անհրաժեշտ դասագրքերի և պիտուկների սպասարկումը:

Մասսայական աշխատանքների սեկտոր.— Տանում է արտադրական-տեսնիկական ագիտացիա, տանում է հնդամյակի խնդիրները մասսայականացնելու և բացատրելու աշխատանք, սոցմըցման ու հարվածայնութեան հիման վրա մասսաներին մոբիլիզացիայի յի յեթմարկում արդֆինպլանները կատարելու համար: Տանում է հակակրոնական և հակաալկոհոլիկ պրոպագանդա: Կազմակերպում է յենթաշէ մարմինների ու կազմակերպութիւնների կուլտքադաքական սպասարկումը: Ղեկավարում է եքսկուրսիոն (բացառութեամբ Ֆիզկուլտեքսկուրսիայի) աշխատանքներն ու դասախոսութիւնները: Տանում է քաղլուսավորութեան ագիտացիա: Կազմակերպում է կուսակցութեան, խորհրդային իշխանութեան և արհմիութիւնների մարմինների համագումարների, կոնֆերենցիաների, խորհրդակցութիւնների վորոշումների ու բանաձեւերի մասսայականացման գործը: Բացատրում է արհմիութենական շինարարութեան խնդիրները: Տանում է ինտերնացիոնալ դաստիարակութեան և ազգային փոքրամասնութիւնների կուլտդաստիարակչական աշխատանք: Կազմակերպում է

պարտադիր ուսման, գաղացների պոլիտեխնիզացիայի, նոր սերնդի դաստիարակման, պիոներշարժման գործին բանվորներին մասնակից դարձնելու աշխատանքը: Կազմակերպում է ղեկավարում է գեղարվեստական և մասսայական ինքնագործ աշխատանքները՝ կինո-թատրոն, յերեկույթներ, ինքնագործ յերեկոններ և այլն: Տարածում է բանվորների մեջ թերթեր և ժուռնալներ:

Ֆիզկուլտուրայի և ռազմական աշխատանքների սեկտոր.— Կազմակերպում է ծավալում է ռազմական գործի ուսուցումը բանվորների մեջ, կազմակերպում է ռազմական անկուշներ և տանում է ռազմական պրոպագանդա: Աջակցում է Պաշտպիաքիմի կազմակերպութիւններին, հատկապես նրա բջիջների աշխատանքներին: Կազմակերպում է ֆիզկուլտուրայի բոլոր ձեւերը, տանում է ֆիզկուլտ-ագիտացիա բանվորների, ծառայողների և նրանց ընտանիքի անդամների մեջ: Կազմակերպում է քաղաքական դաստիարակման գործը ֆիզկուլտուրնիկների մեջ: Կազմակերպում է ֆիզկուլտպարապմունքներ, ֆիզկուլտմըցումներ և խմբակային պարապմունքներ և այլն: Կահավորում է ֆիզկուլտուրայի և սպորտի տեղերը: Ֆիզկուլտուրնիկներին կազմակերպում է համաքաղաքային և գործարանային քաղաքական ու տնտեսական կամպանիաներին մասնակցելու համար:

Ուսուցան սեկտոր.— Կազմակերպում է բանվորների վորակը բարձրացնելու դասընթացներ, պրոֆտեսնիկական դպրոցներ և դասընթացներ, պրոֆկադրերի դասընթացներ, առաջ քաշվածների դասընթացներ, բանֆակների ու բարձրագույն դպրոցների նախա-

պատրաստական դասընթացներ, հետևիա ուսուցում և այլն: Կազմակերպում և պրոֆանդրադիտության վերացման և պրոֆլուսավորության մասսայական դործը: Կազմակերպում և քաղպրոֆարտադրական և հանրակրթական ուսուցման բոլոր ձևերը և մեթոդները, որին հակա՝ խմբակներ, դասընթացներ, բանվորական դպրոցներ, կոնսուլտացիաներ դպրոցների հարվածայինների, դոկտորադոստերի, պրոֆակտիվի, արձակուրդավորների համար, արտադրական ներածական դասընթացներ և այլն: Կազմակերպում և քաղաքական և պրոֆ-տեխնիկական լուսավորության, տեխնիկական գիտելիքների տարածման գործը, տանում և Մարքս-լենինյան թեորիայի մասսայականացման աշխատանք խմբակային, կոնսուլտացիոն, լեկցիոն և այլ պարապմունքների միջոցով:

Ֆինանսական սեկտոր.— Ի մի յե հավաքում և կենտրոնացում տվյալ գործարանում կամ վայրում կուլտ-կենցաղային աշխատանք տանող բոլոր կազմակերպությունների ֆինանսական միջոցները և հնարավորությունները, կազմում և տվյալ գործարանում տարվելիք կուլտուրալ աշխատանքների ծախսերի և յեկամուտների միասնական նախահաշիվ: Միասնական նախահաշիվը ճշտիվ կատարելու վրա ունենում և հսկողություն, կազմում և ֆինանսական-տեղեկատու հաշվետվություն: Վերոշում և ակումբների, կարմիր անկյունների շենքերի ոգտադործման, գույքի և կահույքների պահպանման կարգը: Կուլտուրալ խորհրդի հանձնարարությամբ կնքում և պայմանագրեր, հետադայում բանկոմի կողմից հաստատվելու պայմանով:

Այսպիսով տեսնում ենք, արհմիությունների կուլտ-

քաղկենցաղային աշխատանքներն առաջիկա նման (ՀԱՄԿԽ-ի հին դեկավարության որոք) չեն սահմանափակվում վերոշ նեղ շրջանակներում, կամ կուլտուրական վերոշ ձեռնարկներում, ինչպես ակումբում, կարմիր անկյունում միայն, այլ ծավալվում են կուլտուրական և կենցաղային հեղափոխության ամբողջ ֆրոնտով, սպասարկում և ընդգրկում են պրոլետարական դասակարգի բովանդակ միջավայրը—արտադրական, կենցաղային, քաղաքական, կուլտուրական, տնտեսական և պրոլետարական հեղափոխության բոլոր խնդիրները:

ԲՐԻԳԱԴՆԵՐ

Կուլտուրալ խորհրդի սեկցիաները կազմակերպում են բրիգադներ իրենց գործունեյության բնադավառին վերաբերող աշխատանքներն ստուգելու, հետազոտելու կամ սեկցիայի հանձնարարությամբ հատուկ թեմատիկ խնդիրներ կատարելու համար: Բրիգադները թեպետ և աշխատանքի հիմնական ձևերից են, բայց առանձին գործողությունների բրիգադները մշտական չեն: Նրանք կազմակերպվում են ամեն դեպքում հատուկ նպատակով և գործում են մինչև այն ժամանակ, քանի դեռ չեն կատարել կամ ավարտել իրենց առաջ դրված նպատակը: Այդ նշանակում և, վեր դրված նպատակը կատարելուց հետո նրանք, վերպես բրիգադ, ցրվում են:

Բրիգադները կազմվում են կամավոր կուլտակտիվից: Նրանց թիվը չի սահմանափակվում, այլ, ընդհակառակը, սեկտորները պետք և դիժ վերցնեն ակտիվ բանվորների, հատկապես հարվածայինների լայն մասսաներին ներգրավելու բրիգադների մեջ:

Կուլտուրալ խորհուրդն իր համապատասխան սեկտորի (կազմպլանային) միջոցով և առանձին սեկտորները կա-

տարում են կուլտակտիվի ճիշտ և ուշադիր հաշվառում: Ենթե առանձին բրիգադներ թեմատիկ հանձնարարությունները կատարելուց հետո ցրված են համարվում, վորպես բրիգադ, ապա նրանք, վորպես կուլտկամավոր ակտիվ, մնում են համախմբված կուլտքադխորհրդի և նրա սեկտորների շուրջը:

Պարզ է, յեթե կուլտքադխորհրդի պլենումի անդամ կարող են լինել միայն կադմակերպությունների կողմից նշանակված կամ ընտրված ներկայացուցիչներ, իսկ բյուրոյում և սեկտորներում ընտրվում են միայն կուլտքադխորհրդի պլենումի անդամները, ապա բրիգադները նշանակվում են կամավոր ակտիվից իրենց ցանկությամբ, վորոնց թիվը, ինչպես ասացինք, չի սահմանափակվում:

Այս նշանակում է, վոր կուլտքադխորհրդի կադմակերպական հիմնական սկզբունքներից մեկն էլ այն է, վոր նրա գործունեությունը մասնակից են արվում բանվորական լայն մասսաները: Մասսաների միջոցով աշխատանք է տարվում մասսաների մեջ, համակարգված աշխատանքի կադմակերպված բաժանում կատարելու միջոցով:

Բրիգադների թիվը և տեսակները (ըստ բնագավառների) տեղական պայմանների համար կարող են փոփոխվել. ներքևի բերում ենք միայն որինակելի ձևը:

Կազմ-ալլանային սեկտորն ունենում է հետևյալ բրիգադները.—1. միասնական պլան կադմող բրիգադ, 2. աշխատանքի ուսումնասիրության և հաշվառման աշխատանքների, հաշվետվություն և ինֆորմացիա կադմող բրիգադ, 3. կուլտ. և քաղաքիտ. ուժերի հաշվառման և բաշխման բրիգադ, 4. կուլտաշխատանքի առան-

ձին ճյուղերն ստուգող բրիգադ, 5. կադմակերպչական խնդիրն ուսումնասիրող և կարգավորող (ոացիոնալացման) բրիգադ:

Ուսուցման սեկտորի բրիգադները՝ 1. անդրադիտության և կիսադրադիտության վերացման, 2. պրոֆտեխնիկական և քաղաքական լուսավորության, 3. պրոֆիկադրերի պատրաստման, 4. բանֆակի և բարձրագույն դպրոցների համար բանվորական նախապատրաստական դասընթացների, 5. ինքնուսուցման և հեռակա ուսուցման գործի կադմակերպման բրիգադ:

Մասսայական աշխատանքների սեկտորի բրիգադները՝ 1. համադումարների, կոնֆերենցիաների վորոշումների մասսայականացման, 2. ինտերնացիոնալ դաստիարակության, 3. հեղամյակի, սոցմրցման, հարվածայնության և արդֆինսլլանների կատարման պրոպագանդայի, 4. արտադրական-տեխնիկական խնդիրների պրոպագանդայի, 5. հակալեռնական և հակաալկոհոլիկ պրոպագանդայի, 6. պարտադիր ուսման, դրպրոցների պոլիտեխնիզացիայի, մանուկների դաստիարակման գործի կադմակերպման, 7. երակուրսիաների ու դասախոսությունների կադմակերպման, 8. չեֆական աշխատանքների, 9. մասսայական ղեկարվեստական և ինքնագործ աշխատանքների, 10. թերթի և ժուռնալների տարածման և 11. աղգային փոքրամասնությունների մեջ աշխատանք կատարող բրիգադներ:

Կենցաղային աշխատանքի սեկտորի բրիգադներ.— 1. Կուլտ-կենցաղային աշխատանքի բանվորների և նրանց ընտանիքի անդամների համար աշխատանքի որերի կուլտսպասարկումը կադմակերպելու, 3. կոոպերատիվ

պրոպագանդայի, 4. խնայողական դործի ծավալմանն աջակցելու և անտնտես ծախքերի դեմ պայքարելու, 5. բանվորական ավաններում, բնակարանային կոոպերատիվներում և կենցաղային կոմուններում կուլտուրա-սարկումը կազմակերպող բրիգադներ:

Ֆին-տնտեսական սեկտորի բրիգադներ.— 1. Միասնական նախահաշիվ կազմող, 2. կուլտաշխատանքի միջոցները համախմբող, 3. միասնական նախահաշիվի ճիշտ ծախսման վրա հսկող, 4. ֆինանսական-տեղեկատու հաշվետվություն կազմող, 5. դուլքի կահավորման և շենքերի հսկողություն բրիգադներ:

Ֆիզկուլտուրայի և ռազմական աշխատանքների սեկտորի բրիգադներ.— 1. Ֆիզկուլտուրայի և սպորտի տեղերի կահավորման, 2. ֆիզկուլտուրայի պրոպագանդայի, 3. ֆիզկուլտ-պարապմունքների և խմբակների յեղույթների կազմակերպող, 4. Պաշտպիլաքիմի աշխատանք. ուղևոր, 5. ռազմական դործի արտադրական ուսուցման, 6. ֆիզկուլտուրայի մասսայական աշխատանքների (եքսկուրսիա, դրոսանքներ և այլն) բրիգադներ:

Գրադարանային աշխատանքների սեկտորի բրիգադներ.— 1. Գրադարանի և չրջիկ դրադարանի գրքերի կոմպլեկտավորում, 2. գրքերի փոխադրում բանվորների բնակավայրերը (բարակներ, հանրակացարաններ և այլն), 3. Խլոթիտեխնիկական և քաղմասսայական քրականություն տարածումը մասսաների մեջ, 4. տեղական աշխատանքների և ընթերցարանների բրիգադներ:

ՆԻՍՏԵՐ ՅԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կուլտքադխորհրդի կազմակերպչական կառուցվածքը, նրա խնդիրները բացատրելիս, պարզվեց, վոր նրա աշխատանքները հաջող տանելու գրավականն աշխատանքի խիստ և ճիշտ բաժանումից և կախված: Բայց այդ բավական չէ: Անհրաժեշտ է, վոր այս կամ այն կոնկրետ հարցերը քննվեն և ուսումնասիրվեն իրենց տարողությունում և մանրամասնություններով, աշխատանքի այս կամ այն բնագավառը հետադուրի իր կոնկրետ տվյալների հիման վրա: Հասկանալի չէ, վոր այդ բոլորը նույնքան անհրաժեշտորեն պահանջում են, վոր կուլտքադխորհրդի պլենումը, նրա բյուրոն, սեկտորներն ու բրիգադներն ունենան սխտեմատիկ և պարբերական նիստեր ու խորհրդակցություններ:

Պլենումը նիստեր պետք է ունենա ամսական մի անգամից վոչ պակաս: Նա քննություն և յենթարկում կազմակերպչական, պլանավորող, համակարգող, սկզբունքային, ֆինանսական և տնտեսական հարցերը, լսում և քննում է բյուրոյի և սեկտորների դործունեությունը հաշվետվությունը, քննում և հաստատում է նրանց աշխատանքների ծրագրերը և այլն: Ընտրում է բյուրո և սեկտորների կուլտկազմակերպիչներ:

Կուլտքադխորհրդի բյուրոն նիստեր է ունենում տասնորյակում մի անգամից վոչ պակաս, նա քննում է ապերատիվ-դործնական հարցեր:

Սեկտորները հրավիրում են կամավոր ակտիվի խորհրդակցություններ ամսական յերկու անգամից վոչ պակաս, քննում են ընթացիկ դործնական հարցեր:

Անհրաժեշտ է այդ նիստերն ու խորհրդակցու-

Թյունները ճիշտ Ժամկետին կայացնել նաև այն տեսա-
կետից, վոր կուլտադիսորհրդի աշխատանքները մեղա-
նում զեռ նոր սկսված լինելու պատճառով՝ պրոֆակ-
տիվը զեռ բավարար փորձ չունի, իսկ խորհրդակցու-
թյունները մասամբ դպրոցի գեր կիսազան և տեղի կու-
նենա փորձի փոխանակություն բրիգադների և սեկտոր-
ների միջև:

Կուլտադիսորհրդի պլենումը պետք է հաշվետվու-
թյուն տա:

ա) ընդհանուր և ցեխային ժողովների առաջ առնը-
վադն 6 ամիսը մեկ անգամ, բ) բանկումի առաջ՝ առնվա-
ղըն 3 ամիսը մեկ անգամ, գ) պլենումի կազմի մեջ
մտած կազմակերպությունների առաջ՝ նրանց ներկա-
յացուցիչների միջոցով՝ առնվադն 3 ամիսը մեկ անգամ
և դ) շրջանային կուլտ-շինարարության խորհրդի ա-
ռաջ՝ առնվադն 6 ամիսը մեկ անգամ:

Կուլտադիսորհրդին ղեկավարում է բանկումը (գոր-
ծարտեղկումը), հետևաբար կուլտադիսորհրդի պլենու-
մը հաշվետու չե նրա առաջ: Բյուրոն յենթակա չե հաշ-
վետու պլենումի առաջ, սեկտորները յենթակա չեն և
հաշվետու բյուրոյի և նրա միջոցով պլենումի առաջ:
Կուլտադիսորհրդին ղեկավարում է բանկումի (գոր-
ծարտեղկումի) կուլտ-կազմակերպիչը:

Ակումքների և հիմնարկների կուլտ-քադիսորհուրդ-
ներն իրավական մարմինների իրավասությունից չեն
ոգտվում, այլ իրավաբանական իրավասության հետ
կապված բոլոր հարցերը կատարվում են արհմիության
համապատասխան մարմինների միջոցով: Կուլտ-քադ-
իսորհուրդն իրեն հատուկ վերստուգիչ հանձնաժո-

ղովներ չունի: Նրա գործերի ստուգումը կատարում
են բանկումների և արհմիության վերստուգիչ հանձնա-
ժողովները:

ԿՈՒԼՏ-ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՑԵՔՆԵՐՈՒՄ

Ցեխերում կուլտաշխատանքները կազմակերպելու,
ցեխերի կուլտսրահանքները հաշվի առնելու և բավա-
րարելու համար նշանակվում են ցեխային կուլտկադ-
մակերպիչներ: Այդ կուլտկազմակերպիչներն իրենց
չուրջն են համախմբում ցեխի կուլտակտիվին և նրան
ոգտագործում են կուլտաշխատանքների առանձին բնա-
գավառներում, որինակ՝ անգրագիտության վերացում,
գրադարանային աշխատանք, քադպրոֆիալակներ և
այլն:

Ցեխերի կուլտ-կազմակերպիչները հանդիսանում
են հիմնարկի կուլտադիսորհրդի մարմինները, և նրանց
աշխատանքները բղխում են կուլտադիսորհրդի միա-
նական ծրագրից: Ցեխերի կուլտկազմակերպիչները ցե-
խերում կուլտաշխատանքները կազմակերպելուն զու-
գընթաց, մասնաշաղկանացում են ցեխում կուլտադ-
իսորհրդի միասնական ծրագրերը և նրա կուլտադ-աշ-
խատանքների միջոցառումները:

Այնտեղ, վորտեղ ցեխերը փոքրաթիվ են իրենց
բանվորների քանակական թվով և ցրված են, ինչպիսին
են շինարարության վրա աշխատող կառուցողները,
նպատակահարմար է ընտրել բարակների կուլտ-լիա-
զորներ՝ ցեխերի կուլտկազմակերպիչներին ֆունկցիա-
ներով:

Այնտեղ, ուր կան խմբակներ և վորոնց միավորած
շինարարությունների թիվը միջանիսն է, և անջատ ու

հեռու յեն մեկը մյուսից, անհրաժեշտ և խմբկոմին կից կազմակերպել կուլտ-քաղխորհուրդ, իսկ առանձին շինարարություններում ունենալ կուլտ-կազմակերպիչներ ցեխային կուլտկազմակերպիչների պարտականություններով:

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ

Կուլտքաղխորհրդի միասնական պլանը կազմվում է հիմնարկի արդֆինպլանների և կադրերի պատրաստման պլանի հիման վրա: Նա հիմնական խնդիր է դնում ապահովելու այն պայքարի հաջողութունը, վորը մղում են մասսաներն արդֆինպլանների և հանդիպական պլանների թե՛ քանակական և թե՛ վորակական կատարման համար: Նա միաժամանակ ընդգրկում է կուլտուրական հեղափոխության խնդիրների կատարման հիմնական ձեռնարկումները, ինչպիսիք են, որինակ՝ անդրադրուցյան վերացումը, պարտադիր ուսումը, բոլորի տեխնիզացիան, կուլտուր-կենցաղային աշխատանքը, քաղլուսավորությունը և այլն:

Կուլտքաղաքական աշխատանքների միասնական պլանը, բացի վերև հիշված խնդիրներից, նպատակ է դնում միացնելու հիմնականում կուլտուրիստներն ու միջոցները, համաձայնեցնելու նրանց դործողությունները:

Միասնական պլանը կազմվում է այդ կազմակերպությունների պլանների հիման վրա, վորոնք ընդգրկում են իրենց մեջ վերև բերված հիմնական սկզբունքները: Միասնական պլանն իր հիմքում ունի այն սկզբունքը ևս, վոր կատարում է աշխատանքի վորողակի բաժանում կուլտաշխատանք կատարող և կուլտքաղխորհրդի կազմում մտած կազմակերպություններին մի-

ջև: Այդ նշանակում է, վոր միասնական պլանի սահմաններում նրանք չեն կորցնում իրենց կազմակերպական և դործունեյության ինքնուրույնությունը: Նրանք հավաստապես պատասխանատու յեն կուլտքաղխորհրդի և իրենց պլանի կատարման համար:

Միասնական պլանն իր բաժիններում նախատեսում է բանվորների առանձին խմբերի կուլտուր-քաղաքական և արտադրական պահանջների սպասարկումը (նոր կադրերի, հարվածայինների, կանանց, ազգային փոքրամասնությունների և այլն):

Միասնական պլանը կազմվում է հետևյալ կարգով: Յեղնելով վերադաս մարմինների դիրեկտիվներից, կուլտխորհրդի բյուրոն մշակում է կուլտ-քաղաքական աշխատանքի խնդիրները, վորպես պլան ուղարկում է տեխտոներին և կուլտքաղխորհրդի մեջ մտնող կազմակերպություններին: Նրանք ջննելով այդ, կատարում են անհրաժեշտ լրացումներ և իրենց նյութերն ուղարկում են բյուրոյին, վորն ակտիվի հետ մշակում է պլենումի նիստում և ուղարկում ցեխերը՝ ջննելու համար: Նրանց հավանությունը կամ հանդիպական պլաններն ստանալուց հետո վերջնականապես հաստատվում է միասնական պլանը: Այսպիսով, մասսաների մասնակցությունը և վերահսկողությունը միասնական պլանը կազմելու դործում ապահովվում է:

Միասնական պլանը կազմվում է վոչ պակաս, քան յետմյուս ժամկետներով: Պլանի ժամկետը լրանալուց հետո կուլտքաղխորհուրդներն առանց սպասելու վերադաս ղեկավար մարմինների պահանջին, կազմում են արդյունքների հաշվառումը և հաշվետվություն են ներկայացնում բանկոմին (դործարկումին), չրջանային

կուլտըինարարութեան խորհրդին և միութեան կենսա-
փարչութեան կուլտ-սեկտորին:

ԱԿՏԻՎ ԴԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ

Կուլտըաղխորհուրդները մեղանում դեռ նոր են
կազմակերպւում: Մեր պրոֆակտիվը դեռ փորձ չունի
այդ ասպարեղում: Դեռ չունենք պատրաստված կուլտ-
կազմակերպիչներ բանկոմներում: Իսկ հին ձևերով
կուլտ-աշխատանքներ տանելն անհանգուրժելի յե:
Կուլտակտիվ պատրաստելու համար կոլեկտիվներում և
ակումբներում պետք է կազմակերպել սեմինարիաներ,
կարճատև դասընթացներ:

Շրջանային արհմիութեաններին խորհուրդներին կից
անհրաժեշտ է կազմակերպել կոնսուլտացիաներ, պրոֆ-
կաբինետներ, իսկ գործարկումները պետք է կազմակեր-
պեն կուսպրոֆկարինետներ: Անհրաժեշտ է նաև կա-
տարել փորձի փոխանակութուն արդեն կազմակերպ-
ված և ձևավորված կուլտըաղխորհուրդներին՝ փոխա-
դարձաբար կատարելով աշխատանքների ստուգումներ
և ուսումնասիրութեւններ: Այս միջոցառումներով
հնարավոր կլինի ապահովել անհրաժեշտ քանակի և վո-
րակի կուլտակտիվ, առաջ քաշելով նրանց հարկածա-
յին և ակտիվ բանվորներին:

Միաժամանակ պետք է կամավոր հասարակական
կազմակերպութեւններին աջակցել նրանց բջիջներին
կազմակերպման գործում: Շատ տեղերում չկան այդ
բջիջները կամ թույլ են աշխատում: Այս ևս պատճառ
է դառնում կուլտ-քաղխորհուրդներին թույլ աշխա-
տանքին:

<< Ազգային գրադարան

NL0238030

ԳԻՆԸ 15 ԿՈՊ.

ՃԺ. 575

1932/23